

## СКАСУВАННЯ РІШЕННЯ ЧИ ВИЗНАННЯ ТАКИМ, ЩО ВТРАТИЛО ЧИННІСТЬ?

**ПИТАННЯ:** Сільська рада не може скасовувати свої рішення, а визнавати такими, що втратили чинність може?

**ВІДПОВІДЬ:** Насправді місцева рада (в тому числі сільська) може робити й те і інше. Але не завжди. Тому спочатку розберемося, які рішення приймає рада.

Відповідно до частини 1 статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» «Рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень». Конституційний Суд України в рішенні №7-рп/2009 від 16.04.2009 (справа про скасування актів органів місцевого самоврядування) зокрема зазначив:

*4. ... Конституційний Суд України дійшов висновку, що органи місцевого самоврядування, вирішуючи питання місцевого значення, представляючи спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст, приймають нормативні та ненормативні акти. До нормативних належать акти, які встановлюють, змінюють чи припиняють норми права, мають локальний характер, розраховані на широке коло осіб та застосовуються неодноразово, а ненормативні акти передбачають конкретні приписи, звернені до окремого суб'єкта чи юридичної особи, застосовуються одноразово і після реалізації вичерпують свою дію...*

...

*Системний аналіз наведених положень Конституції і законів України дає підстави вважати, що за органами місцевого самоврядування законодавцем закріплюється право на зміну та скасування власних рішень. Таке право впливає із конституційного повноваження органів місцевого самоврядування самостійно вирішувати питання місцевого значення шляхом прийняття рішень, що є обов'язковими до виконання на відповідній території, оскільки вони є суб'єктами правотворчості, яка передбачає право формування приписів, їх зміну, доповнення чи скасування. Це узгоджується із правовою позицією Конституційного Суду України, викладеною у Рішенні від 3 жовтня 1997 року N 4-зп у справі про набуття чинності Конституцією України, що конкретна сфера суспільних відносин не може бути водночас врегульована однопредметними нормативними правовими актами однакової сили, які за змістом суперечать один одному. Звичайною є практика, коли наступний у часі акт містить пряме застереження щодо повного або часткового скасування попереднього. Загальновизнаним є й те, що з прийняттям нового акта, якщо інше не визначено самим цим актом, автоматично скасовується однопредметний акт, який діяв у часі раніше (абзац п'ятий пункту 3 мотивувальної частини вказаного Рішення).*

*Отже, Конституційний Суд України дійшов висновку, що органи місцевого самоврядування мають право приймати рішення, вносити до них зміни та скасовувати їх на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією і законами України, керуючись у своїй діяльності ними та актами Президента України, Кабінету Міністрів України.*

...

*Зі змісту частини другої статті 144 Конституції України та частини десятої статті 59 Закону вбачається, що рішення органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб з мотивів невідповідності Конституції або законам України визнаються незаконними з ініціативи заінтересованих осіб судом загальної юрисдикції, тобто в судовому порядку. Однак, як вважає Конституційний Суд України, це не позбавляє орган місцевого самоврядування права за власною ініціативою або ініціативою інших заінтересованих осіб змінити чи скасувати прийнятий ним правовий акт (у тому числі і з мотивів невідповідності Конституції чи законам України).*

...

*Ненормативні правові акти органу місцевого самоврядування є актами одноразового застосування, вичерпують свою дію фактом їхнього виконання, тому вони не можуть бути скасовані чи змінені органом місцевого самоврядування після їх виконання».*

Отже, органи місцевого самоврядування мають право скасовувати чи визнавати такими, що втратили чинність, власні нормативно-правові акти, але не акти індивідуальної дії.

Залишається розібратися у відмінності «скасування» та «визнання таким, що втратило чинність». В цьому нам допоможе стаття 60 Закону України «Про правотворчу діяльність»:

*1. Дія нормативно-правового акта або окремого його структурного елемента припиняється внаслідок:*

- 1) втрати ним або його окремим структурним елементом чинності;*
- 2) закінчення строку (терміну) їх дії, у разі якщо такий строк (термін) визначено у відповідному нормативно-правовому акті;*
- 3) скасування у випадках, визначених Конституцією України та (або) законом.*

*2. У випадку, передбаченому пунктом 2 частини першої цієї статті, суб'єкт правотворчої діяльності не приймає додатково рішення про втрату чинності цим нормативно-правовим актом або окремим його структурним елементом. Такий нормативно-правовий акт або окремий його структурний елемент втрачає чинність у строк (термін), визначений у цьому нормативно-правовому акті...».*

Тобто скасування нормативно-правового акту допускається у випадках, визначених законом. Частина таких випадків згадана в Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» (деякі інші згадує цитоване рішення Конституційного Суду України). В інших випадках доцільно визнавати акт таким, що втратив чинність. Але ще раз підкреслимо: це не стосується актів індивідуальної дії, які можуть бути скасовані лише судом.